

Sprawa C-650/22**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem****Data wpływu:**

17 października 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Cour d'appel de Mons (Belgia)

Data wydania orzeczenia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

19 września 2022 r.

Strona powodowa:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Strona pozwana:

BZ

Przy udziale:

Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA)

SA Sporting du pays de Charleroi

Przedmiot postępowania głównego

Strony w postępowaniu głównym nie są zgodne co do tego, czy Fédération internationale de football association (Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej, zwana dalej „FIFA”) oraz Union royale belge des sociétés de football association (królewski belgijski związek piłki nożnej, zwany dalej „URBSFA”), będący członkiem FIFA odpowiedzialnym za organizację i kontrolę piłki nożnej oraz wszystkich jej odmian w Belgii, powinny zrekompensować zawodowemu piłkarzowi, BZ, utratę zarobków (utratę ofert pracy od klubów), którą, zdaniem tego ostatniego, poniósł on w wyniku zastosowania niektórych postanowień regulaminu FIFA w sprawie statusu i transferu zawodników (zwanego dalej „RSTZ”).

RSTZ przewiduje w szczególności, że zawodnik oraz jego nowy klub są solidarnie odpowiedzialni za wypłatę odszkodowania na rzecz klubu, z którym umowa została rozwiązana bez uzasadnionej przyczyny.

Ponadto, RSTZ przewiduje zakaz rejestrowania przez nowy klub zawodnika, który rozwiązał swoją poprzednią umowę bez uzasadnionej przyczyny, oraz upoważnia poprzedni klub do niewydawania certyfikatu międzynarodowego transferu (ITC) wymaganego do rejestracji zawodnika w przypadku sporu w zakresie umowy między tym klubem a zawodnikiem dotyczącego rozwiązania poprzedniej umowy.

BZ uważa, że w świetle prawa Unii wyżej przywołane postanowienia RSTZ są niezgodne z prawem.

SA Sporting du Pays de Charleroi, będący belgijskim klubem piłki nożnej, który złożył ofertę zatrudnienia BZ, dobrowolnie przystępuje do sprawy w charakterze interwenienta popierającego zarzuty i żądania FIFA i URBSFA. Klub ten uważa, że jego oferta zatrudnienia jest rezultatem działań BZ noszących znamiona oszustwa.

Pytanie prejudycjalne

Czy art. 45 i 101 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że zakazują one:

- zasady solidarności zawodnika i klubu chcącego zatrudnić tego zawodnika w zakresie zapłaty odszkodowania należnego klubowi, z którym umowa została rozwiązana bez uzasadnionej przyczyny, ustanowionej w art. 17 ust. 2 RSTZ FIFA w związku z sankcjami sportowymi przewidzianymi w art. 17 ust. 4 tego regulaminu oraz sankcjami finansowymi przewidzianymi w art. 17 ust. 1;
- możliwości niewydawania przez związek, do którego należy poprzedni klub zawodnika, certyfikatu międzynarodowego transferu, który jest niezbędny do zatrudnienia zawodnika przez nowy klub, jeżeli istnieje spór pomiędzy tym poprzednim klubem a zawodnikiem (art. 9 ust. 1 RSTZ FIFA i art. 8 ust. 2 pkt 7 załącznika 3 do rzeczonoego regulaminu)?

Przywołane przepisy prawa Unii

Artykuł 45 TFUE:

„1. Zapewnia się swobodę przepływu pracowników wewnątrz Unii.

2. Swoboda ta obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.

3. Z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego i zdrowia publicznego, swoboda ta obejmuje prawo:

- a) ubiegania się o rzeczywiście oferowane miejsca pracy;
- b) swobodnego przemieszczania się w tym celu po terytorium państw członkowskich;
- c) przebywania w jednym z państw członkowskich w celu podjęcia tam pracy, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi dotyczącymi zatrudniania pracowników tego państwa,
- d) pozostawania na terytorium państwa członkowskiego po ustaniu zatrudnienia, na warunkach ustalonych przez Komisję w rozporządzeniach.

4. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej”.

Artykuł 101 TFUE:

„1. Niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz rynku wewnętrznego, a w szczególności te, które polegają na:

- a) ustalaniu w sposób bezpośredni lub pośredni cen zakupu lub sprzedaży albo innych warunków transakcji;
- b) ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji, rynków, rozwoju technicznego lub inwestycji;
- c) podziale rynków lub źródeł zaopatrzenia;
- d) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji;
- e) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaje handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

2. Porozumienia lub decyzje zakazane na mocy niniejszego artykułu są nieważne z mocy prawa.

3. Jednakże postanowienia ustępu 1 mogą zostać uznane za niemające zastosowania do:

- każdego porozumienia lub kategorii porozumień między przedsiębiorstwami,
- każdej decyzji lub kategorii decyzji związków przedsiębiorstw,
- każdej praktyki uzgodnionej lub kategorii praktyk uzgodnionych,

które przyczyniają się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części zysku, który z tego wynika, oraz bez:

- a) nakładania na zainteresowane przedsiębiorstwa ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów;
- b) dawania przedsiębiorstwom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części danych produktów”.

Sporne postanowienia

Artykuł 9 ust. 1 RSTZ:

„Zawodnicy zarejestrowani w jednym związku mogą podlegać rejestracji w nowym związku dopiero wówczas, gdy ten ostatni otrzyma certyfikat międzynarodowego transferu (ITC) wydany przez poprzedni związek. ITC wydaje się bezpłatnie bez żadnych warunków ani ograniczeń czasowych. Wszelkie postanowienia przeciwne podlegają niniejszym unieważnieniu. Związek wydający ITC przedłoży jego kopię FIFA. Procedury administracyjne związane z wydawaniem ITC zawarto w art. 8 załącznika 3 [...] do niniejszego regulaminu”.

Artykuł 8 ust. 2 pkt 7 załącznika 3 do RSTZ:

„Poprzedni związek nie wydaje ITC, jeżeli poprzedni klub i zawodowiec prowadzą spór w zakresie umowy na podstawie okoliczności określonych w art. 8 ust. 2 pkt 4b niniejszego załącznika. [...]”.

Artykuł 8 ust. 2 pkt 4 załącznika 3 do RSTZ:

„W ciągu siedmiu dni od daty złożenia wniosku o wydanie ITC, poprzedni związek powinien [...]:

[...]

- b) odrzucić wniosek o wydanie ITC i podać [...] powód odrzucenia, którym może być fakt, że umowa między poprzednim klubem a zawodowcem nie wygasła albo że nie było wzajemnego porozumienia o przedwczesnym rozwiązaniu umowy”.

Artykuł 17 RSTZ:

„W przypadku rozwiązania umowy bez uzasadnionej przyczyny zastosowanie mają następujące postanowienia:

1. We wszystkich przypadkach strona, która naruszyła umowę, wypłaci odszkodowanie. Z zastrzeżeniem art. 20 i załącznika 4 dotyczących rekompensaty za szkolenie oraz jeżeli w umowie nie postanowiono inaczej, odszkodowanie z tytułu naruszenia umowy oblicza się z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa danego kraju, specyfiki sportu oraz wszelkich innych obiektywnych kryteriów. Kryteria te obejmują w szczególności wynagrodzenie i inne korzyści należne zawodnikowi na mocy bieżącej umowy lub nowej umowy, czas pozostały do końca okresu obowiązywania bieżącej umowy wynoszący maksymalnie pięć lat, opłaty i koszty powstałe lub poniesione przez poprzedni klub (amortyzowane w ciągu okresu obowiązywania umowy), jeżeli do naruszenia umowy dochodzi w okresie chronionym.

2. Uprawnienie do takiego odszkodowania nie może podlegać cesji na rzecz osoby trzeciej. Jeżeli zawodowiec jest zobowiązany do zapłaty odszkodowania, zawodowiec oraz jego nowy klub są solidarnie odpowiedzialni za dokonanie takiej płatności. Kwota może podlegać określeniu w umowie lub uzgodnieniu między stronami.

3. [...]

4. Oprócz zobowiązania do zapłaty odszkodowania na każdy klub uznany za naruszający umowę lub uznany za nakłaniający do naruszenia umowy w ciągu okresu chronionego nakłada się sankcje sportowe. Zakłada się, chyba że udowodnione zostanie coś przeciwnego, że klub podpisujący umowę z zawodowcem, który rozwiązał swoją poprzednią umowę bez uzasadnionej przyczyny, nakłaniał zawodowca do dopuszczenia się naruszenia umowy. Sankcja polega na zakazie rejestrowania przez klub nowych zawodników na poziomie krajowym lub międzynarodowym przez dwa pełne i następujące po sobie okresy rejestracyjne. Klub może zarejestrować nowych zawodników na poziomie krajowym lub międzynarodowym dopiero od następnego okresu rejestracyjnego po całkowitym wykonaniu danej sankcji sportowej. W szczególności nie może skorzystać z wyjątku ani ze środków tymczasowych przewidzianych w art. 6 pkt 1 niniejszego regulaminu, aby zarejestrować zawodników przed tym okresem”.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Podczas gdy BZ pozostawał w sporze ze swoim poprzednim klubem, Lokomotiw Moskwa, toczącym się przed izbą ds. rozstrzygania sporów FIFA i dotyczącym rozwiązania umowy, która wiązała ich od dnia 20 sierpnia 2013 r.,

a w szczególności w odniesieniu do zapłaty przez BZ odszkodowania z tytułu zerwania umowy w wysokości 20 mln EUR, zaczął on szukać nowego klubu, który by go zatrudnił.

- 2 Zdaniem BZ poszukiwania te okazały się jednak trudne ze względu na ryzyko zasądzenia od nowego klubu zapłaty solidarnie z nim odszkodowania, które byłoby należne klubowi Lokomotiw Moskwa.
- 3 BZ wskazuje, że mimo zainteresowania ze strony szeregu klubów, udało mu się uzyskać tylko jedną ofertę, a mianowicie ofertę Sporting du pays de Charleroi, który to klub w dniu 19 lutego 2015 r. skierował do niego pismo w sprawie zatrudnienia zawierające dwa kumulatywne warunki zawieszające:
  - zostać prawidłowo zarejestrowany i zakwalifikowany w SA Sporting du Pays de Charleroi do celów udziału ze swoją pierwszą drużyną w jakichkolwiek oficjalnych zawodach organizowanych przez URBSFA, UEFA i FIFA najpóźniej do dnia 30 marca 2015 r.;
  - uzyskać (w tym samym terminie) pisemne i bezwarunkowe potwierdzenie, że SA Sporting du Pays de Charleroi nie może ponosić solidarnej odpowiedzialności (in solidum) za jakiegokolwiek odszkodowanie (w szczególności z tytułu naruszenia umowy), które ewentualnie byłoby należne od BZ na rzecz Lokomotiw Moskwa.
- 4 Pismami z dnia 20 lutego i 5 marca 2015 r. doradcy, odpowiednio, BZ i Sporting du Pays de Charleroi zwrócili się zarówno do FIFA, jak i URBSFA o potwierdzenie, że BZ może zostać zgodnie z prawem zarejestrowany i zakwalifikowany do gry w pierwszej drużynie Sporting du Pays de Charleroi oraz że art. 17 ust. 2 i 17 ust. 4 RSTZ nie mają zastosowania do tego ostatniego klubu.
- 5 Pismem z dnia 23 lutego 2015 r. FIFA odpowiedziała, że tylko właściwy organ decyzyjny, a nie jej organ administracyjny, jest uprawniony do zastosowania postanowień RSTZ. Z kolei URBSFA stwierdziła w dniu 6 marca 2015 r., że zgodnie z zasadami FIFA rejestracja BZ może nastąpić dopiero po wydaniu certyfikatu międzynarodowego transferu (ITC) przez jego poprzedni klub.
- 6 Decyzją z dnia 18 maja 2015 r. izba ds. rozstrzygania sporów FIFA uwzględniła częściowo wniosek Lokomotiw Moskwa, ustalając kwotę należnego od BZ odszkodowania w wysokości 10,5 mln EUR, a żądania BZ zostały oddalone. Izba ds. rozstrzygania sporów zdecydowała również, że art. 17 ust. 2 RSTZ nie ma zastosowania do BZ na przyszłość. Decyzja ta została potwierdzona w postępowaniu odwoławczym przez sportowy sąd arbitrażowy (zwany dalej „SSA”) w dniu 27 maja 2016 r.
- 7 Zgodnie z umową z dnia 24 lipca 2015 r. BZ został zatrudniony przez klub Olympique de Marseille.

- 8 W dniu 9 grudnia 2015 r. BZ zwrócił się do tribunal de commerce du Hainaut (sądu gospodarczego w Hainaut), wydział w Charleroi, o zasądzenie od FIFA i URBSFA odszkodowania za szkodę, a mianowicie utratę zarobków w wysokości 6 mln EUR, którą jego zdaniem poniósł on w związku z zastosowaniem przez FIFA i URBSFA wyżej wymienionych postanowień, które uważa za niezgodne z prawem Unii.
- 9 Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2017 r. sąd ów uznał żądanie BZ, co do zasady, za zasadne, zasadzając na korzyść tego ostatniego zapłatę przez FIFA i URBSFA kwoty tymczasowej w wysokości 60 001 EUR.
- 10 FIFA odwołała się od tego wyroku do sądu odsyłającego. Wezwana do przedstawienia stanowiska URBSFA również wnosi o zmianę rzeczonego wyroku.

Główne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 11 Co do istoty BZ uznaje FIFA i URBSFA za odpowiedzialne za poniesioną przez niego szkodę na podstawie art. 1382 Code civil belge (belgijskiego kodeksu cywilnego), zgodnie z którym „każdy czyn człowieka, w wyniku którego inna osoba doznaje szkody, powoduje powstanie obowiązku jej naprawienia ciężącego na tym, z czyjej winy szkoda ta nastąpiła”.
- 12 Twierdzi on, że sporne, wyżej wskazane postanowienia są niezgodne z prawem, ponieważ są sprzeczne z prawem Unii, a w szczególności z zasadą swobodnego przepływu pracowników ustanowioną w art. 45 TFUE, a także z art. 101 TFUE, który zakazuje ograniczania konkurencji.
- 13 Według BZ przyjmując i stosując wspomniane postanowienia, FIFA i URBSFA działały niezgodnie z prawem, co wyrządziło mu szkodę polegającą na utracie zarobków, ponieważ nie mógł on wykonywać swojego zawodu piłkarza w sezonie 2014–2015, gdyż postanowienia te uniemożliwiły zatrudnienie go przez nowy klub.
- 14 Przeszkodę tę stanowią ograniczenia finansowe i sportowe (zasada solidarności, niewydawanie ITC), na które narażony byłby nowy klub, który zatrudniłby zawodnika, którego umowa z poprzednim klubem została rozwiązana bez uzasadnionej przyczyny. BZ krytykuje również metodę obliczania odszkodowania, ponieważ może ona uwzględniać niezamortyzowaną część kwot zapłaconych przez poprzedni klub w celu pozyskania zawodnika. Jego zdaniem odszkodowanie (w odniesieniu do którego klub zainteresowany danym zawodnikiem stałby się dłużnikiem solidarnym) zwiększa niechęć każdego klubu do zatrudniania zawodnika zobowiązanego do zapłaty takiego odszkodowania, a tym samym utrudnia swobodny przepływ pracowników w Unii.

- 15 Zdaniem BZ FIFA i URBSFA powinny zatem naprawić szkodę wynikającą z niezgodnych z prawem spornych zasad RSTZ, które stanowią przeszkodę dla jego zatrudnienia przez nowy klub.
- 16 Na poparcie niezgodności z prawem spornych postanowień RSTZ odwołuje się on do wyroku z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463) (zwanego dalej „wyrokiem Bosman”).
- 17 W wyroku tym Trybunał orzekł w szczególności, iż art. 48 traktatu EWG (obecnie art. 45 TFUE) ma zastosowanie do ustanowionych przez stowarzyszenia sportowe reguł, które określają warunki świadczenia pracy przez zawodowych sportowców (wyrok Bosman, pkt 87). Trybunał powtórzył, że swobodny przepływ pracowników stanowi jedną z podstawowych zasad Unii (wyrok Bosman, pkt 93), oraz orzekł, że ustanowione przez stowarzyszenia sportowe reguły, zgodnie z którymi piłkarz zawodowy będący obywatelem jednego z państw członkowskich nie może po wygaśnięciu umowy z klubem zostać zatrudniony przez klub innego państwa członkowskiego, o ile klub pozyskujący nie zapłaci klubowi odstępującemu ekwiwalentu za transfer, wykszolenie lub promocję, są niezgodne z art. 48 traktatu EWG (obecnie art. 45 TFUE) [wyrok Bosman, pkt 1 sentencji].
- 18 O ile FIFA i URBSFA nie kwestionują stosowania art. 1382 belgijskiego kodeksu cywilnego, o tyle kwestionują to, że jakoby miały dopuścić się uchybienia mogącego pociągnąć za sobą ich odpowiedzialność.
- 19 FIFA twierdzi bowiem, że sporne postanowienia RSTZ są zgodne z prawem Unii.
- 20 Zdaniem FIFA zgodność wskazanych postanowień z traktatem należy oceniać z uwzględnieniem uznanych przez traktat FUE i organy Unii Europejskiej cech szczególnych sportu, do których należy utrzymanie stabilności umów i stabilności drużyn oraz integralność, regularność i prawidłowy przebieg zawodów sportowych. Zdaniem FIFA te cechy szczególne stanowią uzasadnione cele, które mogą usprawiedliwiać ewentualne przeszkody w swobodzie przemieszczania się lub ograniczenia konkurencji.
- 21 Ponadto, sporne postanowienia zostały uznane przez organy europejskie za zgodne z prawem Unii. W 2001 r. Komisja Europejska wyraziła zgodę na RSTZ, którego kolejne wersje zachowywały istotę i ratio legis zasad dotyczących transferów uznanych przez Komisję. FIFA wskazuje w szczególności na komunikat Komisji z dnia 5 marca 2011 r. stwierdzający zobowiązanie FIFA do zmiany RSTZ na podstawie poszczególnych zasad. Podnosi ona również, że w komunikacie prasowym z dnia 5 czerwca 2002 r. komisarz Mario Monti stwierdził, że nowe reguły FIFA godzą podstawowe prawo zawodników do swobodnego przemieszczania się i stabilności umów z uzasadnionym celem integralności sportu i stabilności mistrzostw.
- 22 Dodatkowo, URBSFA kwestionuje swoją odpowiedzialność z tego względu, że to FIFA, a nie ona, jest autorem spornych postanowień.

Ocena sądu odsyłającego

- 23 Zdaniem sądu odsyłającego istnieją poważne, konkretne i zbieżne domniemania, że sporne postanowienia RSTZ mogły uniemożliwić zatrudnienie BZ przez nowy klub w następstwie rozwiązania jego umowy z Lokomotiv Moskwa. Wynika to w szczególności z pisma w sprawie zatrudnienia podpisanego przez Sporting du Pays de Charleroi, w którym to piśmie uzależnia się zawarcie umowy od braku solidarnej odpowiedzialności za zapłatę odszkodowania należnego poprzedniemu klubowi oraz od wydania ITC. Ponadto, BZ mógł dołączyć do klubu krótko po wydaniu przez SSA orzeczenia o niestosowaniu art. 17 ust. 2 RSTZ na przeszłość.
- 24 W odniesieniu do istnienia uchybienia wymaganego do pociągnięcia do odpowiedzialności w stosunku do BZ sąd odsyłający stwierdza, że ocena tego uchybienia zakłada ocenę zgodności spornych postanowień RSTZ z traktatem FUE, w związku z czym należy zwrócić się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym w tej kwestii.
- 25 Sąd odsyłający uważa bowiem, że w obecnym stanie orzecznictwa Trybunału nie może on dokonać oceny zgodności rzeczonych postanowień z prawem Unii, ponieważ taka ocena jest delikatna, biorąc pod uwagę w szczególności równowagę, jaką należy zachować między celami realizowanymi przez stowarzyszenia sportowe a prawami gwarantowanymi przez traktat FUE.
- 26 Ponadto, pytanie przedstawione Trybunałowi w sprawie, w której wydano wyrok Bosman, nie wydaje się być tożsamy z niniejszym sporem, który dotyczy odszkodowania należnego klubowi w następstwie rozwiązania umowy bez uzasadnionej przyczyny oraz solidarności nowego klubu w zakresie zapłaty owego odszkodowania. Z kolei sprawa Bosman dotyczyła odszkodowania za transfer, szkolenie lub awans, należnego po wygaśnięciu umowy między klubem a danym zawodnikiem.
- 27 W odniesieniu do kwestionowania odpowiedzialności URBSFA ze względu na to, że nie jest autorem spornych postanowień, sąd odsyłający stwierdza, że to do URBSFA należy afiliacja zawodników klubów należących do jej związku zgodnie z uregulowaniami FIFA. To zatem URBSFA nie była w stanie w niniejszej sprawie pozytywnie ustosunkować się do wniosku BZ o zarejestrowanie i zakwalifikowanie go do regularnej gry dla Sporting du Pays de Charleroi. W tym względzie sąd odsyłający uważa, że URBSFA może również ponosić odpowiedzialność w zakresie, w jakim sporne postanowienia RSTZ naruszają prawo Unii.
- 28 Sąd odsyłający nie uważa, aby na tym etapie konieczne było zwrócenie się do Trybunału z innymi pytaniami prejudycjalnymi zaproponowanymi przez BZ, które, zdaniem tego sądu, będą miały znaczenie jedynie w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na zadane pytanie.